

ROBERT-RUDOLF VOLK

KUNSTITÖÖTAJA • ARTWORKER

INDREK GRIGOR
KURAA TOR • CURATOR

20.02.–15.03.2020

TARTU KUNSTIMAJA
K-E 12-18

TARTU ART HOUSE
WED-MON 12-18

VANEMUISE 26, TARTU
TASUTA / FREE

Robert-Rudolf Volk. Kunsttöötaja

Eesti kunsti lähiajaloo taustal võib see kõlada ironiana, aga töö on tänapäeva eesti kunstipildis võrdlemisi populaarne teema. Ent täna ei ole tegemist sotsialistliku-realismi vaimus heroilise tööga, vaid salakavala kapitalistliku tööga, kus ei ole selge, millal töö algab ja lõpeb. Eriti kunstnikud näivad vaevlevat suisa eksistentsialistlikus kriisis suutmata otsustada, kas nende tegevus ja looming on töö. Ent töö peab see oleme, sest meie ilmalikustunud protestantistlikus kultuuriruumis on isegi mitte raha, vaid just töö universaalseks väärtuseks.

Võib-olla on just see ebakindlus põhjuseks, miks kunsttöötaja (tõlge ingliskeelsest mõistest *art-worker*) on järsku nii populaarseks muutunud. Kui kunstniku enese tegevuse puhul ei ole selge, kas ta teeb tööd ehk kas sel on mingi mõõdetav väärtus, siis õpipoiss, assistent, meister - keegi kes aitab kunstnikul teostada oma loomingut, teeb kahtlemata kunstniku heaks tööd ning nende loodu peab sellisel juhul olema väärtuslik ka tänapäevases tootmisele keskendunud maailmas. Näib, et üksiku suure meistri roll on lõõnud kõikuma ning ta saab täna eksisteerida veel vaid tänu kunsttöötajate toele.

Kuigi mõiste kunsttöötaja on suhteliselt uus, on amet sama vana kui kunst, mida omamoodi kinnitab asjaolt, et Tartu Kunstnike Liidu vanim 1921. aastal sündinud liige on nimelt kunsttöötaja, kiviraidur Robert-Rudolf Volk.

Volk jättis neljakümnendate algul Pallasesse astumata ning läks selle asemel venna soovitusel sõjaväkke. Sõja järel proovis ta 1948. aastal astuda Pallase baasil loodud Eesti NSV Tartu Riikliku Kunstiinstituudi skulptuuri osakonda, kuid ei võetud enam vastu. “Tegin küll eksamid koos Ilmar Malini ja Olev Subbiga kenasti ära, aga mineviku pärast ikka ei võetud,” selgitab Volk ise ning lisab: “Sain siis Tartus skulptor Anton Starkopfi juurde.” Ehk kunstikooli asemel õppis Volk Strakopfi koolis.

Volk töötas Starkopfi ateljees kuni maestro surmani 1966. aastal ning sai seejärel tööd kunstifondi juures, kus aitas teiste kunstnike skulptuure teostada. 1975. aastal kutsus toonane Tartu Kunstikooli direktor Harri Pudersell Volki tehnilise kiviraidumise õppejõuks, kus ta töötas kuni 1990. aastani.

Kuid Volk ei ole olnud pelgalt kunsttöötaja, vaid on ka hulga hauakivide autor ning on modelleerinud omajagu skulptuure, millest mõned omal ajal ka näitustele pääsesid. Ent on märgiline, et just täna kui kunsttöötajate panust kunstiteose loomisesse on hakatud väärtustama, leiab aset Robert-Rudolf Volki esimene isikunäitus.

Näitus “Robert-Rudolf Volk. Kunsttöötaja” koondab Tartu Kunstimajja valiku Volki keraamilisi skulptuure ning on nii Tartu Kunstnike Liidu tunnustus oma vanimale liikmele, kui ka akutrell-kuraatori Indrek Grigori siiras kummardus kunsttöötajast kolleegile.

Esikaanel: Rober-Rudolf Volk modelleerimas Ülo Soosteri hauakivi
1977

Fotograaf tundmatu

Tagakaanel: Anton Starkopfi ateljee 1960'ndate algus
Mari Tiilen, August Levald, Robert-Rudolf Volk, Anton Starkopf
Fotograaf Lill(?)

Robert-Rudolf Volk. Artworker

Looking back at the recent history of Estonian art, it may sound ironic but work is a popular theme in contemporary practices. However, today it is no longer the heroic work of socialist realism but devious capitalist work where it is no longer clear when it begins or ends. Artists seem to suffer through an existential crises since they cannot decide whether their activities and output are work. But it must be since our globalised protestant cultural space considers work instead of money a universal value.

This uncertainty might be the reason why the term “artworker” has become so popular all of a sudden. It might not always be clear if the activities of an artist can be considered working and if the result is something that has a measurable value. However, when it comes to the apprentices, assistants or craftsmen, who help the artists with producing their oeuvre, then they are definitely working for the artists and therefore their output must be considered valuable in today’s production-focused world. It seems that the position of a lone master has started to wobble and it can only exist with the help of artworkers.

Although “artworker” as a term is quite new, the job itself is as old as art itself. In a way, this is attested to by the fact that the oldest member of the Tartu Artists’ Union is the artworker and stone cutter Robert-Rudolf Volk who was born in 1921.

In the beginning of the 1940s, Volk didn’t apply for the Pallas Art School and instead went to the army based on his brother’s recommendation. In 1948, after the war had ended, Volk tried to apply for the Sculptural Department of the Tartu State Art Institute but was not accepted. “I passed the exams alongside Ilmar Malin and Olev Subbi, but they did not accept me because of my past,” explains Volk and adds: “But the sculptor Anton Starkopf took me in.” So, instead of an art school, Volk studied in the school of Starkopf.

Volk worked in Starkopf’s studio until the death of the master in 1966 and was then employed by the Art Foundation where he helped artists with their sculptures. In 1975, the director of the Tartu Art School Harri Pudersell invited Volk to teach the technical skills of stone cutting and he worked there until 1990.

Volk is not merely an artworker but also the author of numerous tombstones and various sculptures. Some of these have even been shown in exhibitions. It is symbolic that in a time when the contribution of artworkers to the creative process is being valued, Robert-Rudolf Volk’s first personal exhibition finally takes place.

The exhibition “Robert-Rudolf Volk. Artworker” in the Tartu Art House offers a selection of sculptures by the artists and is an homage to the oldest member of the Tartu Artists’ Union and a sincere tribute to a fellow artworker by the curator Indrek Grigor.

Front cover: Robert-Rudolf Volk modelling Ülo Sooster’s tombstone
1977

Unknown photographer

Back cover: Anton Starkopf’s studio in the beginning of the 1960s
Mari Tiilen, August Levald, Robert-Rudolf Volk, Anton Starkopf
Photo: Lill(?)